

Mare de Déu de Montdois

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Camps de Montdois - Rupit
Emplaçament	A l'extrem de llevant dels camps de Montdois, d'esquenes a les cingleres de Fàbregues i Rupit
Alçada:	918 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud:	41.98589
Longitud:	2.48157
UTM Est (X):	457055
UTM Nord (Y):	4648340

Classificació

Número de fitxa	08901 - 287
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Barroc Neoclàssic Popular
Segle	XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit. També està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel mateix catàleg.
Data aprovació:	dv., 23/05/2014 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Rupit i Pruit
Fitxes associades:	

[Goigs de la Mare de Déu de Montdois](#)

[Aplec de Montdois](#)

Descripció

Església de grans dimensions i d'una sola nau, amb un gran creuer transversal coronat amb una cúpula semiesfèrica i un absis carrat orientat a llevant. La nau està coberta amb una volta de canó amb llunetes, dividida en tres trams mitjançant arcs torals sostinguts amb unes pilastres amb els basaments i els capitells motllurats. Als murs laterals s'ubiquen les capelles laterals, dues per banda i obertes a la nau mitjançant arcs de mig punt amb les impostes motllurades. La cúpula està sostinguda amb unes grans petxines que descansen damunt d'unues pilastres decorades amb pintures murals de recent factura. L'absis està cobert amb un empostissat de fusta i compta amb un cambril sense accés amb la imatge de la Mare de Déu. A banda i banda de l'altar hi ha dos portals rectangulars emmarcats amb carreus de pedra, que donen accés a la sagristia, una cambra auxiliar i el cambril, tot i que aquest darrer no es va acabar de construir. De fet, aquestes tres estances es troben innacabades. Als peus del temple hi ha el cor, que ocupa la part superior del pòrtic situat a la façana principal. A nivell decoratiu, una motllura rectilínia dentellada i un sòcol de pedra decorat recorren els murs laterals de l'absis i el creuer. A la nau, aquestes ornamentacions es repeteix en els capitells i els basaments de les pilastres.

La façana principal presenta un gran atri porticat obert a l'exterior mitjançant tres arcs de mig punt adovellats i sostinguts amb pilars de pedra. Estan coronats amb una fornícula de mig punt amb la imatge de la Mare de Déu amb el Nen i emmarcats amb dues orles de pedra. L'espai interior de l'atri està cobert amb un empostissat de fusta, damunt del qual s'ubica el cor. El portal d'accés al temple és rectangular, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i una gran llinda plana monolítica, tot decorat amb una successió de motllures rectilínies. La resta del parament presenta finestres rectangulars emmarcades amb carreus de pedra i les llindes planes. Els finestrals que laterals situats damunt les capelles laterals tenen uns grans ampits motllurats.

Observacions:

Tot i que no s'ha pogut contrastar donat el mal estat de conservació de la pedra, dues obertures de la façana principal presenten les següents inscripcions: "1759 LA CARITAT ME A FETA..." i "SE FEU LA PRESENT OBRE/ ESSENT OBRES JOSEP AULET/ JOAN SALA Y JAUMA VILA/ ANY 1790".

Altres noms relacionats amb l'edifici: santuari de Montdois, la catedral de les Guilleries.

Història

Tenim constància d'un temple relacionat amb la Mare de Déu de Montdois des de l'any 1263, per un establiment on es menciona la capella de Santa Maria de "Mont doys", situada a la parròquia de Fàbregues. Posteriorment, en un document del bisbat datat l'any 1640, es fa menció de la "Capella de Nostra Senyora de Montdois" (Solà, 2006: 583). Poc després, per dues visites pastorals efectuades els anys 1687 i 1691, sabem que el temple era molt venerat per la gent de la contrada, tenia obrers i ermità i comptava amb un edifici adossat destinat a hostatgeria i casa de l'ermità. Aquesta construcció, que fou enderrocada durant les obres de rehabilitació dutes a terme l'any 2011, comptava amb una llinda gravada amb l'any 1667 i una altra amb la següent inscripció: "CE FEU LA PRESENT/ OBRA ESSENT OBRES/ HIASINTO AULET/ Y GASPAS SOLER. 1683". També hi havia dues cisternes datades els anys 1673 i 1680. Sabem que

L'església actual es començà a construir amb les aportacions dels feligresos a mitjans del segle XVIII. Tenim constància documental que l'any 1746, en una visita pastoral, el bisbe manà que fessin la teulada per evitar que entrés la humitat. La construcció del temple finalitzà probablement vers l'any 1790, tot i que la seva monumentalitat va fer que quedés pràcticament sense ornamentació. De fet, aquesta mateixa monumentalitat és la que li donà el nom de la "catedral de les Guilleries". Cal especificar també que, per les seves característiques arquitectòniques, alguns autors han atribuït la seva construcció a Josep Morató Codina o algú del seu entorn.

Tenim constància de dues imatges de la Mare de Déu que havien estat al temple. Segons Fortià Solà, la primera era romànica i ingressà al Museu Episcopal de Vic l'any 1915. Fou reemplaçada per una imatge gòtica d'alabastre policromat, datada al segle XV i perduda durant el conflicte bèl·lic de la guerra Civil espanyola.

L'any 1997, el santuari fou adquirit per l'ajuntament de Rupit i Pruit. El 2009 s'iniciaren les obres de restauració reparant la teulada, que es trobava a punt d'enrunar-se. La rehabilitació del temple fou inaugurada el 30 de maig de l'any 2011 per l'aplec al santuari. En l'actualitat, tant l'aplec del santuari com la cantada de Nades el 26 desembre són les festes anuals que s'hi celebren.

Bibliografia

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 79-82.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm identificació R34.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan (2014). *Catàleg de masies i cases rurals. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. identificació M60.

GARGANTÉ LLANES, Maria (2014). "L'activitat constructiva a Vic i comarca durant el segle XVIII: els Morató com a paradigma". *Ausa*, XXVI, núm. 174, p. 1044.

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 120.

PALLÀS MARIANI, Xavier (2020). *Les campanes de Rupit i Pruit*. [Inèdit], p. 6.

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 484, 486.

PLADEVALL FONT, Antoni pvre. (1973). *Història del Santuari de Montdois*. Barcelona: Col·lecció de Goigs "Santa Eulàlia", núm. 81.

SOLÀ, Fortià Prev. (1933). *El Cabrerès*. Barcelona: [s.n.], p. 87-89.

SOLÀ COLOMER, Xavier (2014). "La febre de la construcció en el segle XVIII: urbanisme i arquitectura en el Collsacabra". *Ausa*, XXVI, núm. 174, p. 1002-1003.

SOLÀ COLOMER, Xavier (2006). *La reforma catòlica a la muntanya catalana a través de les visites pastorals: els bisbats de Girona i Vic (1587-1800)*. (Tesi doctoral. Universitat de Girona). Consultat des de

<http://hdl.handle.net/10803/7887>

VERDAGUER I FARRÉS, Josep (2013). “Reflexions sobre Montdois. “La catedral de les Guilleries”. *Els Cingles de Collsacabra*, any 34, núm. 69, p. 35.

Enllaços d'interès:

<https://algunsgoigs.blogspot.com/>

